

Højmoseprojekt venter på at foråret skal komme

NATUR: Små stykker mos er blevet fordelt i Verup Mose ved Stenlille som en del af en naturgenopretning. Foråret skal vise, om mosset begynder at vokse.

Af Martin Pedersen

ÅMOSEN: Sorø Kommunes miljøfolk venter spændt på foråret. Til forår vil det nemlig vise sig, hvordan det går med genopretningen af de to højmoser Verup Mose og Sandlyng Mose i naturområdet Store Åmose ved Stenlille.

I efteråret 2017 blev der gravet membraner og spuns ned omkring de to moser. Der er ikke meget højmosse-aktivitet tilbage i de to næsten døde højmoser. Men forhåbningen er, at en række tiltag vil få højmoserne til at gendanne sig.

De nedgravede membraner og spuns skal over de kommende par år hæve vandstanden i moseområderne og på den måde skabe de rette levevilkår for det særlige spagnum-mos, der kendetegner en højmose.

I slutningen af november blev der udspreddt små stykker spagnum-mos i midten af Verup Mose. Verup Mose har mindst aktivt spagnum-mos tilbage og har derfor brug for en kickstart. Forinden havde man afrømet tørvefladen i mosen og gjort klar til det nye mos. HedeDanmark stod for udspreddningen af mos, og der bliver testet tre metoder: Udspreddning på fugtig bund, direkte i vand og plantning af spagnum-mos i buketter. Man håber, at mosset vil begynde at skyde og kan være grundlaget for en ny, langsomtvoksende højmose i Verup Mose over de næste mange årtier. I foråret vil

Inden udspreddningen var spagnum-mosset blevet indsamlet i kasser og hakket i småstykker klar til at blive fordelt i området.

det vise sig, om det udspreddte mos skyder med ny vækst.

Gravede tørv i stor stil

I Sandlyng Mose findes der allerede spagnum-mos, som er i fuld vækst. Her gælder det om at få en højere vandstand til at sætte skub i væksten.

Sorø Kommunes arbejde med Sandlyng Mose og Verup Mose er en del af naturprojektet LIFE Østdanske Højmoser. Projektet er blandt andet støttet med EU-midler. Guldborgsund Kommune og Horreby Lyng på Falster indgår også i projektet. De to kommuner har tilsammen skaffet 40 millioner kroner til naturgenopretningen.

I årene omkring anden verdenskrig blev der gravet tørv i stor stil i Sandlyng Mose og Verup Mose. Tørven blev brugt som brændsel, da der var rift om ressourcerne. Det blev fragtet

derfra i godsvogne på den gamle Veddebane, der nu er nedlagt. I moseområdet har man faktisk fundet et stykke glemte, gammel skinne, der vidner om fortidens aktiviteter.

Levested for frø og snog

Før den tid var Sandlyng Mose og Verup Mose to levende højmoser, der voksede opad med få millimeter om året.

En højmose fungerer nærmest som en stor svamp, hvor et lag af levende spagnum-mosser suger alt vand til sig. Spagnum-mos kan absorbere 10 gange sin egen vægt i vand. Med årene vokser spagnum-mosserne op som en pukkel i landskabet og efterlader samtidig et lag tørv nedenunder.

Højmosen er i sig selv et vådt, surt og næringsfattigt landskab, hvor våde høljer med spagnum og kæruld gror mellem tuer af dværg-

Medarbejdere fra HedeDanmark har stået for at udsprede spagnum-mos i midten af Verup Mose i Åmosen ved Stenlille.

Foto: Sorø Kommune

buske som tranebær, blåbær og hedelyng. Det skaber et fugtigt miljø med rigtig mange insekter. Højmosen er også et levested for den spidssnude frø og for sno-gen.

Man kan følge udviklingen i området ved at besøge Åmosen og gå tur omkring de to moser. Ved Verup Mose kan man parkere ud for Va-

sebakkegård, Kærvej 1 i Verup og derfra bevæge sig ud på veje og stier i området. Ved Sandlyng Mose kan man parkere ved bålhytten på Maglemosevej 3 i Assentorp.